

društvene vijesti

Državne nagrade za znanost za 2007.

Dobitnici Državnih nagrada za životno djelo za 2007. godinu jesu:

Prof. dr. sc. Vladimir Marić s Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta u Zagrebu
te akademik Ivo Šlaus s Instituta "Ruđer Bošković" u Zagrebu

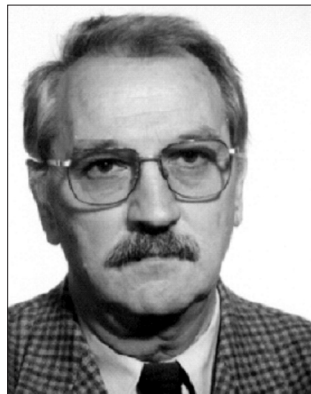
*Čestitamo dobitnicima ove prestižne nagrade s uvjerenjem da će te nagrade
biti dobar poticaj svima, osobito mladim znanstvenicima*

Uredništvo

Državna nagrada za znanost za 2007.

Nagrada za životno djelo u području biotehničkih znanosti

Prof. dr. Vladimir Marić
nagrađen je za izvanredne
rezultate i nemjerljiv dopri-
nos razvitku biotehničkih
znanosti, posebno biotech-
nologije i bioprocenog in-
ženjerstva

Prof. dr. Vladimir Marić rođen je 11. siječnja 1939. godine u radničkoj porodici u Dežanovcu kod Daruvara. Osnovnu školu završio je u Daruvaru, a gimnaziju u Zagrebu. Diplomirao je na Biotehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta u Zagrebu 1964. godine. Odmah zatim zaposlio se u Daruvarskoj pivovari, gdje je radio do odlaska na odsluženje vojnog roka. Po povratku iz vojske, u rujnu 1966. godine izabran je za asistenta iz predmeta Industrijska mikrobiologija I i II na Biotehnološkom odjelu Tehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Poslijediplomski studij iz područja fermentativnih tehnologija završio je 1970. godine. Doktorirao je iz područja biotehničkih znanosti 1973. godine. Od travnja do rujna 1974. godine boravio je u svojstvu znanstvenog suradnika u mikrobiološkom institutu Visoke tehničke škole u Zürichu, gdje je radio na proizvodnji jednostaničnih proteina iz ugljikovodika. Kao stipendista Britanskog savjeta proveo je 10 mjeseci na specijalizaciji na Biokemijskom odjelu Univerziteta u Birminghamu (od listopada 1974. do kolovoza 1975). Godine 1978. ponovno je boravio na ETH u Zürichu, kao stipendist Republičke zajednice za znanstveni rad. Za docenta je izabran 1975. godine na Tehnološkom fakultetu, gdje postaje i izvanredni profesor 1978. godine. Za redovnog profesora je izabran na Prehrambeno-biotehnološkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, gdje od 1980. do 1984. godine

obavlja funkciju predstojnika Zavoda za biokemijsko inženjerstvo, a od 1984. do 1988. godine i funkciju dekana. U razdoblju od 1981. do 1983. član je Znanstvenog odbora Sveučilišta u Zagrebu. Bio je član Matične komisije za područje biotehnologije od 1990. do 1993. godine te nekoliko godina član matičnog povjerenstva za područje biotehničkih znanosti. U jednom mandatom razdoblju bio je predsjednik Znanstvenog područnog vijeća za biotehničke znanosti i član Nacionalnog znanstvenog vijeća. Osam godina (od 1995. do 2003.) bio je član uprave Karlovačke pivovare i član Znanstvenog savjetodavnog komiteta Europske federacije za biotehnologiju.

Prof. dr. Vladimir Marić redovni je član Hrvatske akademije tehničkih znanosti, član brojnih znanstvenih i stručnih društava u zemlji i inozemstvu. Govori, čita i piše engleski, dobro se služi ruskim, a djelomično i njemačkim jezikom.

Znanstveno-istraživačka djelatnost

Znanstveno-istraživački rad prof. dr. Vladimira Marića usmjeren je na različita područja industrijske mikrobiologije, biotehnologije i biokemijskog inženjerstva. Uži znanstveni interes usmjeren mu je na tehnologiju piva i proizvodnju jednostaničnih proteina, prijenos kisika u bioreaktoru, matematičko modeliranje biotehnoloških procesa i prijenos u veće mjerilo, izolaciju, čuvanje i primjenu biološki aktivnih biomasa (mikrobnih starter-kultura) te metabolita.

Kao autor i koautor objavio je do sada 113 znanstvenih radova u domaćim ili međunarodnim znanstvenim časopisima s recenzijom, 9 u Zbornicima međunarodnih i 11 domaćih znanstvenih skupova. Aktivno je kao autor, koautor i organizator sudjelovao na mnogim znanstvenim skupovima u zemlji i inozemstvu. Održao je 5 pozivnih predavanja na međunarodnim i 20 na domaćim znanstvenim skupovima. Znanstveno se usavršavao tijekom studijskih boravaka u Velikoj Britaniji, Grčkoj, Republici Njemačkoj, SSSR-u i Poljskoj. Bio je nositelj nekoliko znanstvenih projekata (Biosinteza proteina, GIBIT, Fiziološka aktivnost prirodnih i r-DNA mikroorganizama) odnosno glavni istraživač na projektu 058402 Modeliranje i prijenos bioprocasa u veće mjerilo i projektu 058011 Matematičko modeliranje u razvoju bioprocasa i proizvoda. Vodio je i jedan tehnologijski projekt, 005813 (Integrirani postupak proizvodnje hmeljnih peleta bez prethodnog kondicioniranja hmelja).

Stručna djelatnost

Uz znanstveno-istraživački rad, prof. dr. Vladimir Marić pokazuje i intenzivnu stručnu aktivnost. Objavio je 33 stručna rada u časopisima te 19 tehnoloških projekata i razvojnih programa. Bio je voditelj glavnih strojno-tehnoloških projekata za pivovare u Pančevu, Karlovcu, Daruvaru, sladare u Svetozarevu i Karlovcu te tvornicu alkohola iz kukuruza te tvornicu žestokih alkoholnih pića u Županji. Bio je revizor strojno-tehnoloških projekata za pivovare u Koprivnici, Banjlici i Splitu.

Prof. dr. Vladimir Marić je uspostavio i vodio vrlo uspješnu suradnju s mnogobrojnim gospodarskim subjektima, kao što su: TOK – Ilirska Bistrica, INA – Petrokemija, Kutina; Pliva – Zagreb, Podravka – Koprivnica te pivovarama u Zagrebu, Karlovcu, Prilepu, Splitu i Skopju.

Održao je mnoga javna predavanja po pozivu na stručnim skupovima. Bio je moderator rasprava na okruglim stolovima mnogih skupova. Prof. dr. Vladimir Marić je bio član redakcijskih odbora znanstvenih časopisa "Prehrambeno-tehnološka i biotehnološka revija", "Mikrobiologija" i "Pivarstvo" te deset godina glavni urednik stručnog časopisa "Svijet piva". Sada je član redakcije časopisa "Chemical and Biochemical Engineering Quarterly" te zamjenik glavnog urednika časopisa Food Technology and Biotechnology. Stalni je suradnik Leksikografskog Zavoda Miroslav Krleža, autor članaka i urednik struke (prehrambena tehnologija odnosno biotehnologija) Hrvatske opće enciklopedije i četverojezičnog Tehničkog leksikona. Kao predsjednik Tehničke komisije za pića pri Hrvatskoj gospodarskoj komori već sedam godina aktivno radi na vizualnom označavanju hrvatskih proizvoda znakom "Hrvatska kvaliteta" i "Izvorno hrvatsko". Predstavnik je Strukovne grupacije industrije piva, slada i hmelja Hrvatske u Savjetu i Znanstvenom odboru Europskog udruženja pivara (Brewers of Europe).

Nastavno-odgojna djelatnost

Prof. dr. Vladimir Marić sudjeluje u izvođenju nastave na brojnim kolegijima po starom i novom (Bolonjskom) nastavnom programu na dodiplomskom i poslijediplomskom studiju i to: Biokemijsko inženjerstvo, Biotehnologija II. Biotehnološka proizvodnja hrane, pića i osnovnih kemikalija, Projektiranje biotehnoloških procesa, Razvoj procesa i proizvoda u biotehnologiji, Razvoj procesa u proizvodnji slada i piva. Sveke je godine bio nositelj više kolegija na oba studija. Na Biotehničkom fakultetu u Ljubljani na poslijediplomskom studiju drži kolegij Biotehnologija alkoholnih pića. Na Kemijskom tehnološkom fakultetu u Splitu nosilac je kolegija Proizvodnja piva, a na Velučilištu Karlovac do ove je godine predavao Tehnologiju slada i Tehnologiju piva.

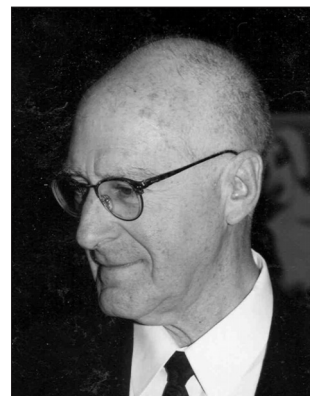
Za kolegije koje predaje i vodi pripremio je odgovarajući nastavni materijal i time omogućio studentima lakše svladavanje nastavne građe. Prof. dr. Vladimir Marić je vodio više desetaka diplomskih radova, 14 magisterija i 14 doktorata.

Društvena djelatnost

Prof. dr. Vladimir Marić je aktivan društveni djelatnik. Član je Društva mikrobiologa Hrvatske, Društva za unapređenje prehrane, Društva za zaštitu voda, Znanstvenog savjeta za naftu JAZ-u, Britanskog instituta za pivarstvo (The Institute of Brewing), a član je i Radne grupe za izdavanje proizvoda u Europskoj federaciji biotehnologija (European Biotechnology Federation). Kao predstavnik SRH sudjelovao je u radu Sastanka o nacionalnim politikama u biotehnologiji, održanom u Torontu 1987. godine. Bio je predstavnik Republike Hrvatske u Savjetodavnom znanstvenom komitetu Europske federacije za biotehnologiju. Član je Hrvatske tehničke akademije i Strukovne grupacije industrije piva, slada i hmelja Hrvatske.

Akademik Ivo Šlaus

nagrađen je za izvanredne znanstvene rezultate u području prirodnih znanosti, osobito fizike te za značajne doprinose razvitku svjetske znanosti

Akademik Ivo Šlaus član je Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, član Svjetske akademije umjetnosti i znanosti, član i suutemeljitelj Academia Europaea, član Rimskog kluba, član Academia Scientiarum et Artium Europaea – Salzburg, član Međunarodnog vijeća Pugwash conferences on Science and World Affairs, član UNESCO Task Force for Revitalizing Scientific Research in Southeast Europe, član Glavnog odbora Nezavisnog sindikata znanosti i visokog obrazovanja, član Hrvatskog helsinškog odbora, član Akademije medicinskih znanosti Hrvatske, suosnivač i predsjednik International Center for Sustainable Development, Ljubljana.

Dobitnik nagrade "Ruđer Bošković" 1962. i 1969. godine.

Dobitnik državne nagrade za životno djelo 2008. godine.

Rođen: 26. 9. 1931. u Splitu;

Diplomirao: 1954. Prirodoslovno-matematički fakultet, Zagreb

Doktorirao: 1958. Sveučilište u Zagrebu

1960. znanstveni suradnik

1963. viši znanstveni suradnik

1967. znanstveni savjetnik

1969.–72. i 1988.–91. suutemeljitelj i član Izvršnog odbora Europskog društva fizičara

1968.–72. član Komisije za nuklearnu fiziku IUPAP

1971.–74. član International Nuclear Data Committee, IAEA

1977. član (izvanredni 1977., redovni 1991.) HAZU

1981. International Council for Science Policy Studies

1983. vanjski član Akademije medicinskih znanosti Hrvatske

1988. član-suosnivač Academia Europaea (među prvih 100 članova)

1989. počasni član (fellow) American Physical Society

1991.–5. predsjednik Sekcije za Fiziku Academia Europaea

1991.–6. predsjednik Odbora HAZU za međunarodnu suradnju (HAZU je kroz to vrijeme postala član Međunarodnog vijeća znanstvenih društava – ICSU, međunarodnih i europskih udruga znanstvenih društava, npr.: EPS, IUPAP, IUPAC) suosnivač i član Međunarodne udruge svih akademija (IAP i IAMP) i ALLEA – udruge Europskih akademija znanosti i umjetnosti)

1992. član Academia Scientiarum et Artium Europaea, Salzburg

1992. počasni savjetnik Sveučilišta J. J. Strossmayer u Osijeku

1994. član World Academy of Art and Science

1996.–danas zamjenik glavnog direktora Interuniverzitetskog centra – Dubrovnik

1999. počasni član (fellow) Institute of Physics, Ujedinjenog kraljevstva

2002. član Počasnog Odbora i panelist međunarodne konferencije: Religion, Science and the Environment – The Adriatic Sea – A Sea at Risk, A Unity of Purpose, June 5–10, 2002 Athens to Venice

2002. član Međunarodnog vijeća Pugwash conferences on Science and World Affairs

2003. Fellow World innovation Forum

2005. predsjednik SouthEast European Division of World Academy of Art and Science

2005. član Board of Trustees World Academy of Art and Science

Područja znanstvenog rada:

1. nuklearna i fizika čestica:
 - 1.1. neutronska fizika
 - 1.2. nuklearne sile,
 - 1.3. simetrije u fizici i problem mase kvarkova,
 - 1.4. problem triju tijela.
2. medicinska fizika:
 - 2.1. radiofarmaceutici i
 - 2.2. radioterapija
3. znanost o znanosti

Član uređivačkih odbora: *Journal of Physics* (1988.–1996.), *Few Body Systems* (od osnutka do 1994.), *Fizika i Scientometrics* (od osnutka do 1978.).

Recenzent za *Physical Review Letters*, *Physics Lett.*, *Phys. Rev.*, *Nuclear Physics*, *Journal of Physics*.

Recenzent za NSF i DOE projekte.

Recenzent za projekte EU Framework 5 i 6.

Organizator 18 međunarodnih konferencija iz nuklearne fizike, medicinske fizike i znanosti o znanosti.

Glavni istraživač projekata Ministarstva znanosti, Europske komisije, Međunarodne agencije za atomsku energiju i projekata iz bilateralne suradnje sa SAD-om i s Republikom Slovenijom.

Glavni istraživač projekta IAEA: *Production of Radiopharmaceuticals*, 1977.–1982., glavni istraživač bilateralne suradnje s SAD-om: *Nuclear Forces and Few Nucleon Systems*, 1975.–1986.; *Study of Simple Nuclear Systems and Multi-particle Break-up Reactions*, 1986.–1989., *Charge Symmetry and Nuclear Interactions*, 1989.–1992., *Symmetry Studies: Neutron and Eta Physics*;

Glavni istraživač ugovora s EEZ: C11* – CT91 – 0894: *The Nucleon-Nucleon Force, The Three Nucleon Forces and the Three Body Problem* (1991.—1995.)

Direktor projekta NATO Advanced Research Workshop (2005.): *“Security in a Knowledge-based Society”* i ARW *“The Role of Independent Scientists in Assessing the Threat of WMD”* (2008.).

Pozvani predavač na 46 međunarodnih konferencija, posebno pozvani predavač na:

1963. Međunarodna konferencija, Houston, SAD: *Fast neutron physics*

1967. Međunarodna konferencija o nuklearnim silama, Gainesville, SAD: *Neutron-Neutron Interaction*

1969. Međunarodna konferencija o problemu triju tijela, Birmingham, UK: *Final state interaction and quasifree scattering*

1972. Međunarodna konferencija o problemima s malim brojem nukleona, Los Angeles, SAD: *Present Status and Open Problems in Few Nuclon Physics*

1976. Međunarodna konferencija o problemima s malim brojem nukleona, New Delhi, India: *Breakup problem – a bridge*

1976. International Neutron Physics Conference, Loweel, SAD: *Neutron Induced Reactions on Very Light and Light Nuclei*

1976. pozvano predavanje na plenarnoj konferenciji nuklearne fizike, Tokio, Japan: Nuklearne sile i problemi malog broja čestica

1983. International Association of Universities Conference, Zagreb: *The Role of the Universities in Analyzing the Implications of Contemporary Scientific and Technological Changes for Society, Culture and the Preservation of Peace*

1986. Međunarodna konferencija, Tallahassee, SAD: *A Need for International Science-Technology Centers*

1986. International few-body systems conference, Nanning, Kina: *What Have we Learned from Few Particle Experiments?*

1987. uvodni počasni predavač (keynote address) na Godišnjem plenumu European Science Foundation, Strasbourg, Francuska, tema: Razvoj znanosti u malim zemljama,

1988. California State University, Los Angeles. distinguished lecturer: *Nuclear Interactions*

1989. International Conference: *Global Industrial Society – Vision or Nightmare?*

1991. American Association for the Advancement of Slavic Studies, Miami: 1991: *The Future of Croatia in View of the Global Problematique*

1992. Međunarodna konferencija iz fizike sistema s malim brojem čestica, Adelaide, Australija: *Recent Progress in the Study of Two and Three Nucleon Systems*

1994. Duke University, Durham, N. C., SAD: *Preparing for the 21st Century*

2001. Ivo Šlaus (G. Flego, B. Kameenar, K. Pisk, D. Butković, A. Carić, B. Čosović, Ž. Dujić, S. Jonjić, G. Kralih, A. Kurjak, K. Pavelić, V. Pravdić, S. Vukičević, N. Bašić-Jukić): *Croatia: Science, Higher Education and International Cooperation Reconstruction of Scientific Cooperation in South-East Europe, International Conference of Experts, Proceedings*, 24. – 27.3.2001. str. 65–74.

2001. Ivo Šlaus: Impact of Science on Economic and Social Development Reconstruction of Scientific Cooperation in South-East Europe, International Conference of Experts, Proc., 24.–27. 3. 2001. 237–244.

2002. *The Humanities in an Age of Science*, distinguished guest lectures at North Carolina Central University, Durham, NC, SAD, July 22–25, 2002.

2002. Međunarodna konferencija *Academia Europaea* o obrazovanju, Stockholm, Švedska: *Role of education in countries in transition*

2003. *Sumit Srednjeeuropske inicijative (CEI)*, Varšava, Poljska: *Nezaposlenost, mirovinski sustav i cjeloživotno obrazovanje*

2005. General Assembly, World Academy of Art and Science, Zagreb, Nov. 2005: “Building Knowledge Society – Why and How”

2006. 18th IUPAP International Few Body Physics Conference, Santos, SP, Brazil, Aug 21–26, 2006 : “Concluding Talk”

gost-profesor (visiting professor) odn. savjetnik:

1964.–2003. profesor, University of California, Los Angeles, SAD

1970.–1980. savjetnik, Instituut voor Kernfysisch Onderzoek, Amsterdam, Nizozemska

1972.–1994. profesor, Georgetown University, Washington, DC, SAD

1972.–1994. savjetnik, Los Alamos National Laboratory, Los Alamos, NM, SAD

1973. profesor, Free University, Amsterdam, Nizozemska

1975. profesor, Universite Louvain, Louvain-la-Neuve, Belgija

1981. profesor, Research Institute for Fundamental Physics, Kioto, Japan

1985. profesor, Universite Laval, Quebec, Kanada

1986.–1990. profesor, ETH, Zurich, Švicarska

1988.–1992. savjetnik TRIUMF, Vancouver, Kanada

1986. – danas Duke University, Durham, NC, SAD

1996. – danas Institut “Jožef Stefan” i Internatioanl postgraduate school “Jožef Stefan”, Ljubljana

od 2000. zastupnik u Hrvatskom Saboru, član Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu te Odbora za međunarodne poslove (kroz to vrijeme doneseni su zakoni o znanosti i visokom obrazovanju, regulirane su mirovine članova/ica HAZU te je osigurana posebna stavka u državnom proračunu za HAZU. Također je donesen niz zakona koji zadiru u istraživanje, visoko obrazovanje, patente, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo.).

Biografija unesena u:

Who's who in Science in Europe, Longman, UK
Men of Achievement, International Biographical Centre, Cambridge, UK
Who Is Who In Croatia
Community Leaders of America
Marquis Who's who in Medicine
Marquis Who's who in the World
Hrvatska enciklopedija, sv. 10

Predsjednik Znanstvenog vijeća Instituta "Ruđer Bošković" (od 1967. do 1983. u više navrata), predsjednik Znanstvenog vijeća Središnjeg instituta za tumore, od 1972. do 74. v. d. direktora Instituta "Ruđer Bošković", 1974. predsjednik Zajednice instituta prirodnih znanosti, od 1972. do 1978. predsjednik Radničkog savjeta Instituta "Rudjer Bošković" (1976.–1978.)

Predsjednik Upravnog vijeća Instituta "R. Bošković" (2000.–2004.), član Upravnog vijeća Kliničke bolnice Sestara milosrdnica (2000.–2003.), član Savjeta Ministarstva zdravstva, (2000.–2002.), član Nacionalne komisije UNESCO (1990.–1994., 2000.–2004.), predsjednik Povjerenstva za prirodne znanosti komisije UNESCO, predsjednik Hrvatskog Pagaškog društva.

Autor 369 publikacija, od toga: pet monografija (2 u Physics Report, jedna u Rev. Mod. Physics), 13 znanstvenih publikacija u Phys. Rev. Letters i 11 u Physics Letters.